

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

Громадська рада при Державній службі фінансового моніторингу України

Протокол № 5

засідання Громадської ради при Держфінмоніторингу

м. Київ

18.12.2020

Присутні: Члени Громадської ради при Держфінмоніторингу (далі – Громадська рада):

Бабич Тетяна Миколаївна, Дмитренко Тетяна Леонідівна, Іншаков Сергій Валерійович, Калустова Катерина Віталіївна, Клюс Лариса Михайлівна, Корчев Дмитро Юрійович, Кудрицька Тетяна Володимирівна, Лозенко Інеса Вікторівна, Тугай Ольга Олександрівна, Мурашко Антоніна Миколаївна, Навальківська Романа Юрійівна, Рожкова Юлія Леонідівна, Федан Володимир Іванович, Юрковський Дмитро Юрійович.

Представники Держфінмоніторингу:

Савчук Віктор Іванович, Синенко Андрій Миколайович, Давидюк Володимир Сергійович, Сугіра Галина Володимирівна, Чередник Неля Петрівна.

За запрошенням:

Плахотнюк Ігор Вікторович – представник від Всеукраїнської Асоціації Кредитних Установ (ВАКУ).

Відсутні: члени Громадської ради – Кашина Наталія Анатоліївна, Сав'юк Алла Володимирівна.

Порядок денний:

1. Відкриття п'ятого засідання Громадської ради при Держфінмоніторингу. Ознайомлення з порядком денним.

2. Постанова КМУ від 09.09.2020 № 850 «Деякі питання організації фінансового моніторингу», основні положення.

3. Впровадження е-кабінету для СПФМ, його функціонал.

4. Обговорення пропозицій до Орієнтовного плану проведення Держфінмоніторингом консультацій з громадськістю на 2021 рік та Плану роботи Громадської ради при Держфінмоніторингу на 2021 рік.

5. Організаційні питання.

6. Закриття засідання.

По першому питанню порядку денного

Слухали:

Голову Громадської ради – Калустову К.В., яка привітала учасників засідання з початком роботи і повідомила, що з 16 членів присутні 14, що відповідає вимогам щодо правомочності проведення засідання, та запропонувала відкрити п'яте засідання Громадської ради, затвердити порядок денний та регламент засідання Громадської ради.

Вирішили:

Відкрити п'яте засідання Громадської ради.

Затвердити порядок денний та регламент проведення засідання.

Слухали:

Савчука В.І. – заступника директора Департаменту – начальника відділу стратегії розвитку системи фінансового моніторингу Департаменту координації системи фінансового моніторингу, який привітав присутніх та ознайомив про заходи практичного характеру, здійснені Держфінмоніторингом протягом 2020 року щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Крім того, присутніх поінформовано, що Держфінмоніторингом розроблено Програму запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в Україні на період до 2023 року та план заходів з її реалізації. Проєкт програми розроблено для системного вжиття заходів щодо запобігання та протидії і мінімізації ризиків та загроз використання національної фінансової системи для відмивання злочинних доходів, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Вирішили:

Взяти до відома зазначену інформацію.

По другому питанню порядку денного

Слухали:

Сугіру Г.В. – начальника відділу взаємодії з суб'єктами первинного фінансового моніторингу Департаменту координації системи фінансового моніторингу, яка розповіла присутнім щодо основних положень постанови КМУ від 09.09.2020 № 850 «Деякі питання організації фінансового моніторингу», а саме щодо:

- обов'язку СПФМ стосовно застосування ризик-орієнтованого підходу при проведенні належної перевірки своїх клієнтів та відповідно перехід до кейсового звітування про підозрілі операції (діяльність) своїх клієнтів;

- посилення вимог до виявлення СПФМ кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) своїх клієнтів та звітування про розбіжності між відомостями про кінцевих бенефіціарних власників клієнта, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, та інформацією про кінцевих бенефіціарних власників, отриманою суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки клієнта;

- звітування про замороження активів, пов'язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням.

Вирішили:

Взяти до відома зазначену інформацію.

По третьому питанню порядку денного

Слухали:

Давидюка В.С. – Директора Департаменту інформаційних технологій, який ознайомив присутніх про загальні принципи електронного кабінету системи фінансового моніторингу після його впровадження.

Вирішили:

Взяти до відома зазначену інформацію.

По четвертому питанню порядку денного

Слухали Калустову К.В., яка повідомила, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2017 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», Громадська рада проводить свою діяльність відповідно до річного плану. Звернула увагу, що проєкт Плану роботи Громадської ради при Держфінмоніторингу на 2021 рік було надіслано членам Громадської ради на електронні адреси з метою надання пропозицій та зауважень.

Станом на 18.12.2020 пропозицій до зазначеного проєкту не надходили.

Вирішили:

Схвалити План роботи Громадської ради при Держфінмоніторингу на 2021 рік в запропонованій редакції.

Слухали:

Чередник Н.П., яка повідомила, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» органи виконавчої влади щороку

складають орієнтовний план проведення консультацій з громадськістю, який складається з урахуванням основних завдань, визначених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, Державною програмою економічного і соціального розвитку України, планом законопроектних робіт та іншими документами, результатів проведення попередніх консультацій з громадськістю, а також з урахуванням пропозицій громадських рад, утворених при центральних органах виконавчої влади.

Також було зазначено, що проєкт орієнтовного плану попередньо був надісланий на електронні адреси членам Громадської ради з метою надання пропозицій та зауважень.

Станом на 18.12.2020 зауважень та пропозицій до зазначеного проєкту не надходило.

Вирішили:

Підтримати проєкт в запропонованій редакції.

По п'ятому питанню порядку денного

Слухали:

Калустову К.В., яка запропонувала розглянути заяву ВАКУ щодо заміни членства у Громадській раді Сав'юк Алли Володимирівни на Плахотнюка Ігоря Вікторовича, у зв'язку кадровими змінами.

Вирішили:

задовільнити заяву від ВАКУ та включити до складу Громадської ради делегованого представника від ВАКУ – Плахотнюка Ігоря Вікторовича на заміну Сав'юк Алли Володимирівни.

Слухали:

Кудрицьку Т.В., яка підняла питання щодо можливості перенесення термінів налаштування та автоматизації процесів з фінансового моніторингу у небанківських фінансових установах шляхом внесення змін до Постанови Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про здійснення установами фінансового моніторингу» від 28.07.2020 № 107, а саме змінити дату у підпункті 4 пункту 2 з «31 грудня 2021 року» на «31 березня 2021 року».

Віришили:

Підтримати зазначену пропозицію.

Крім того, було обговорено інші проблемні питання, які виникають у суб'єктів первинного фінансового моніторингу при виконанні своїх повноважень у сфері запобігання та протидії легалізації відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

По зазначеним питанням **слухали:**

Калустову К.В., яка повідомила про відмову окремих банків визнавати можливість відсутності кінцевого бенефіціарного власника у юридичних осіб (проблематика додається).

Вирішили:

Рекомендувати Держфінмоніторингу розглянути вказане питання на Робочій групі з розгляду проблемних питань суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Слухали:

Рожкову Ю.Л., яка повідомила про існуючу практику деяких банків вимагати від СПФМ, які мають рахунки у цих банках, внутрішні документи з питань організації фінансового моніторингу, які відносяться до документів з обмеженим доступом.

Вирішили:

Інформацію взяти до відома.

По шостому питанню порядку денного

Слухали:

Калустову К.В., яка повідомила, що питання, які були винесені на п'яте засідання вичерпано, та побажала успіхів і натхнення в наступаючому 2021 році.

Додаток: на 2 арк. в 1 прим.

**Голова Громадської ради
при Держфінмоніторингу**

Катерина КАЛУСТОВА

**Секретар Громадської ради
при Держфінмоніторингу**

Неля ЧЕРЕДНИК

Пропозиції, які пропонуються розглянути на черговому засіданні Робочої групи з розгляду проблемних питань суб'єктів первинного фінансового моніторингу

У Єдиному Державному Реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань щодо кінцевого бенефіціарного власника кредитних спілок міститься наступна інформація: «Кінцевий бенефіціарний власник відсутній». Обґрунтуванням для цієї інформації є наступне:

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про кредитні спілки» кредитна спілка - це **неприбуткова організація**, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями **на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки.**

А згідно з ч. 1, 2 ст. 2 Закону України «Про кредитні спілки» діяльність кредитної спілки ґрунтується на таких основних принципах:

добровільності вступу та свободи виходу з кредитної спілки;

рівноправності членів кредитної спілки;

самоврядування;

гласності.

Відповідно до принципів, визначених у частині першій цієї статті:

усі члени кредитної спілки мають рівні права, в тому числі у разі голосування на загальних зборах, незалежно від розміру пайового та інших внесків;

кредитна спілка зобов'язана забезпечити повне та своєчасне інформування своїх членів з питань власної діяльності, на їх прохання ознайомлювати з протоколами загальних зборів і засідань інших органів управління кредитної спілки, видавати копії документів та витяги з них у порядку, визначеному статутом.

Голосування на загальних зборах відбувається за принципом - **один член кредитної спілки, присутній на зборах, має один голос** (абз. 3 ч. 3 ст. 14 Закону України «Про кредитні спілки»).

При цьому, діяльність правління кредитної спілки контролюється і регулюється спостережною радою, яка підзвітна загальним зборам членів кредитної спілки та представляє інтереси членів кредитної спілки в період між загальними зборами (ч. 1, 2 ст. 15 Закону України «Про кредитні спілки»).

Відповідно до ч. 1, 2 ст. 25 Закону України «Про кредитні спілки» об'єднана кредитна спілка - це **неприбуткова організація**, заснована кредитними спілками **на кооперативних засадах з метою сприяння фінансовій стабільності кредитних**

спілок та об'єднання тимчасово вільних коштів своїх членів для їх взаємокредитування.

Норми цього Закону поширюються на створення, державну реєстрацію, ліцензування та діяльність **об'єднаної кредитної спілки** (далі ОКС) з урахуванням особливостей цієї статті та нормативно-правових актів Уповноваженого органу.

Підсумовуючи викладене, кредитна спілка та ОКС не мають кінцевого бенефіціарного власника, оскільки не мають статутного капіталу, засновані на кооперативних засадах, не мають на меті отримання прибутку, всі члени мають рівні права, в тому числі у разі голосування, незалежно від розміру пайового та інших внесків.

В той же час, деякі банки вимагають від кредитних спілок проставити у якості кінцевого бенефіціарного власника «кого не будь» мотивуючи це тим, що кінцевий бенефіціарний власник у юридичної особи «повинен бути», при цьому, в іншому випадку працівники банку погрожують блокуванням рахунку кредитної спілки.

Питання можливості відсутності кінцевого бенефіціарного власника у юридичних осіб розглядалося і було вирішено на засіданні Робочої групи (Протокол №35 від 5 березня 2015 року).

Просимо повторно розглянути це питання на засіданні робочої групи, оскільки виконання вимоги банку щодо проставлення «будь-кого» в якості КБВ призведе до невідповідності даних про КБВ з ЄДР та даних, отриманих банком.